

10615
19 AGUSTOS 2022

Danıştay'ın Saygıdeğer Başkanı,

BM kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet, sebepleri ve sonuçları Özel Raportörü (SRVAW)¹; BM kadınlara ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılık Çalışma Grubu (WGDAW)²; BM Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi (CEDAW Komitesi)³ olarak sizlere hitap etmekten onur duyuyoruz.

Bu bağlamda; Danıştay 10. Dairesinin 19 Temmuz 2022 tarihli kararına ve Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nden (bundan böyle İstanbul Sözleşmesi olarak anılacaktır) çekilmeye dair 3718⁴ sayılı (20 Mart 2021 tarihinde yayımlanan) Cumhurbaşkanlığı Kararı ile ilgili tartışmalara dair uzman görüşümüzü sunuyoruz.

Türkiye, kadınlara yönelik şiddeti açıkça tanımlayan ve ev içi şiddet de dahil olmak üzere kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi için kapsamlı bir çerçeve sunan tek uluslararası anlaşma olan İstanbul Sözleşmesi'ni hem imzalayan (11 Mayıs 2011'de) hem de onaylayan (14 Mayıs 2012'de) ilk ülkedir. Bu dönemde Türkiye Hükümeti, İstanbul Sözleşmesi'nin Türkiye'nin öncülüğünde hazırlanmış olmasından gurur duyduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, birçok Türk paydaş için İstanbul Sözleşmesi'nin neden Türkiye'nin kimliğiyle, istekleriyle ve aynı zamanda Türkiye'nin bölgesel ve küresel düzeyde eşitlik, çeşitlilik ve kapsayıcılık konusunda ilham kaynağı olarak hedeflenen rolü ile doğası gereği bağlantılı olduğunu ve olmaya devam ettiği anlaşılabilir.⁵

Türkiye'nin 20 Aralık 1985'te taraf olduğu Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW), toplumsal cinsiyet eşitliğine ve kadınlara ve kız çocuklarına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin sona erdirilmesine ilişkin uluslararası insan hakları yükümlülüklerinin bir diğer önemli kaynağıdır. CEDAW'ın 2. maddesine göre, Türkiye'nin kadınlara yönelik ayrımcılığın her türünü kınamak ve diğerlerinin yanı sıra "kadınlara karşı ayrımcılık teşkil eden mevcut yasa, yönetmelik adet ve uygulamaları tadil veya feshetmek için yasal düzenlemeler de dahil gerekli bütün uygun önlemleri" olarak kadınlara yönelik ayrımcılığı ortadan kaldırmak amacıyla "tüm uygun yollardan yararlanarak ve gecikmeksizin" bir politika izlemek şeklinde temel bir yükümlülüğü söz konusudur. Ayrıca, CEDAW'ın 3'üncü maddesi, "Taraf Devletler, özellikle politika, sosyal, ekonomik ve kültürel sahalarda olmak üzere bütün alanlarda, erkeklere eşit olarak insan hakları ve temel özgürlüklerinden yararlanmaları ve bu hakları kullanmalarını garanti etmek amacıyla, kadının tam gelişmesini ve ilerlemesini sağlamak için yasal düzenleme dahil bütün uygun yöntemleri alacaktır" hükmünü getirmektedir.

Türkiye'nin kadınlara yönelik ayrımcılığı ele almak ve kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddeti önlemek ve bunlara müdahale etmek için ulusal mevzuat ve politika çerçevelerini iyileştirmede önemli adımlar attığını belirtmek gerekir. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası insan hakları hukuku çerçevesinin (CEDAW, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve İstanbul Sözleşmesi de dahil), Türkiye'ye toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin uluslararası insan hakları yükümlülükleriyle uyumlu ve bunları yürürlüğe koyan yerel yasa ve mekanizmaların geliştirilmesi için gerekli araçları sağladığına inancımız tamdır. İstanbul Sözleşmesi'nin ülkenin insan hakları çerçevesi üzerindeki olumlu etkisi yadsınamaz.

İstanbul Sözleşmesi'nin kendine özgü ve kapsamlı niteliğinin yanı sıra izleme mekanizmasının da Türkiye'nin bu yolda ilerlemesini sağladığına inanıyoruz. Nitekim İstanbul Sözleşmesi'ne Taraf Devletlerin kaydettiği ilerlemeler ve yaşadığı zorluklar, GREVIO Sekreterliği tarafından tarafsız bir

¹ <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-violence-against-women>

² <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-women-and-girls>

³ <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw>

⁴ Cumhurbaşkanlığı'nın kararı; 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanlığı'na verilen uluslararası anlaşmaları onaylama, uygulama, uygulamayı durdurma ve sonlandırma yetkisine dayanmaktadır.

⁵ Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10'uncu maddesi, herkesin ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğunu ifade eder.

İşbu Çeviri Aslından
Türkçe Tarafından ve
Aslına Sadık Karşılık Çevrilmiştir.
MÜTERCİM

İŞBU ÇEVİRİ DAİREMİZDE KİMLİĞİ SAK-
LI YEMİNLİ TERCÜMANIMIZ YASİN KARAYİĞİT
TARAFINDAN DAN
Türkçe YA ÇEVİRİLMİŞ OLDUĞU
NU ONAYLIYORUM

SOGUK DANGA VARDIR

şekilde izlenmekte ve değerlendirilmektedir. Söz konusu ilerlemeler önemli olmakla birlikte, GREVIO, CEDAW Komitesi ve BM Kadınlara Yönelik Şiddet Özel Raportörü'nün bulgularının gösterdiği gibi, zorluklar devam etmektedir.

Mart 2021'de, Türkiye'deki siyasi aktörlerin, Sözleşme'de kullanılan toplumsal cinsiyet teriminin yanlış yorumlanmasıyla, Sözleşme'nin "aile değerlerini tehdit ettiğine" dair endişelerini dile getirmesinden duyduğumuz rahatsızlığı⁶ ifade ettik. Aksine, Sözleşme'nin Üye Devletlere kadınları ve kız çocuklarını ve onların insan haklarını daha iyi korumak için araçlar sağladığını açıkladık. Bu nedenle, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin, ülkenin kadınları ve kız çocukları da dahil olmak üzere herkes için eşitlik ve ayrımcılık yapılmamasını sağlamaya yönelik kazanımları geriye döndürerek Devlet ve toplum olarak kadınlara ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılık ve şiddete yönelik mücadelesindeki kararlılığını zayıflatmasından derin endişe ediyoruz.

Bu bağlamda, Türkiye Hükümeti'nin İstanbul Sözleşmesi ile ilgili artan dezenformasyon kampanyalarını önlemek için erken müdahalede bulunmamasını ve daha sonra Sözleşme'nin Türkiye ulusal mevzuatı üzerindeki etkisini yeterince açıklamak için hiçbir çaba gösterilmemiş olmasını esefle karşılıyoruz. Bu durum, bazı grupların Sözleşme'nin amacını ve kapsamını Türkiye'nin sosyal ve ailevi değerleriyle bağdaşmadığı şeklinde kasten yanlış yorumlamalarına olanak tanımıştır. Bu gruplar kasıtlı ve yanlış bir şekilde "toplumsal cinsiyet"⁷ ve "toplumsal cinsiyete dayalı şiddet"⁸ terimlerine yorum getirmişlerdir. Sözleşme, kadınlara yönelik şiddetle ilgili diğer uluslararası anlaşmalarda ve insan hakları belgelerinde yer alan bu terimler için uluslararası kabul görmüş tanımları takip etmektedir. İstanbul Sözleşmesi, 4'üncü maddesinde Sözleşme taraflarını, Sözleşme'yi toplumsal cinsiyet de dahil olmak üzere herhangi bir ayırım gözetmeksizin uygulamaya çağırılmaktadır. Herhangi bir toplumsal cinsiyet ideolojisini veya cinsel yönelimi neşretmemekte veya savunmamaktadır. Hiçbir nedenle ayrımcılık yapmama görevi, insan hakları hukukunun temel bir ilkesidir ve CEDAW dahil olmak üzere Türkiye'nin taraf olduğu birçok sözleşmede ve kendi Anayasasında yer almaktadır.v

Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılık Çalışma Grubu, "tamamlayıcılık", "hakkanîyet" ve "ailenin korunması" gibi kavramların, eşitlik ve ayrımcılık yapmama yönündeki evrensel insan haklarına meydan okuyarak kadın haklarını azımsamak için kullanıldığını gözlemlemiştir. Bu tür kavramlar, bu hakların Devlet ve Devlet dışı ihlallerini ve erkekler veya kadınlar için kalıplaşmış rollere dayalı ayrımcı uygulamaları ortadan kaldırmaya yönelik Devlet yükümlülüklerine uymamayı haklı çıkarmak için de kullanılmaktadır (A/HRC/38/46). Türkiye, kadınlara ve çocuklara yönelik şiddete ilişkin meseleleri "aile" çatısı altında ve "ailenin korunması" kapsamında ele almaya devam etmektedir. Temmuz 2022 tarihinde Türkiye'ye yaptığı resmi ziyarette, Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet Özel Raportörü, bu yaklaşımla ilgili endişelerini dile getirmiştir; çünkü bu yaklaşım, kadınların ve çocukların, kendi aileleri içinde de dahil olmak üzere, bireyler olarak maruz bırakıldıkları şiddet risklerinin etkili bir şekilde tespit edilememesine neden olmaktadır.

Ayrıca, yukarıda bahsedilen ziyaret sırasında kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet Özel Raportörü, başta yakın partnerler olmak üzere şiddet faillerinin, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenin kendilerini nasıl cesaretlendirdiğine ve artık suçlarından dolayı sorumlu tutulmayacaklarına inandıklarına dair birçok açıklama dinlemiştir. Benzer şekilde, toplumsal cinsiyete dayalı önyargılara sahip kolluk kuvvetleri ve yargı mensupları, artık kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet eylemlerini veya şiddet tehditlerini soruşturmama ve kovuşturmama eğilimlerini mesrulasırdığı için Sözleşme'den çekilmeye güvenmektedir. Ayrıca, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenin, bazı paydaşlar arasında, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'daki (6284 sayılı

⁶ Turkey: Withdrawal from Istanbul Convention is a pushback against women's rights, say human rights experts (Türkiye: İnsan hakları uzmanları, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenin kadın haklarına karşı geri bir adım olduğunu söylüyor) | OHCHR

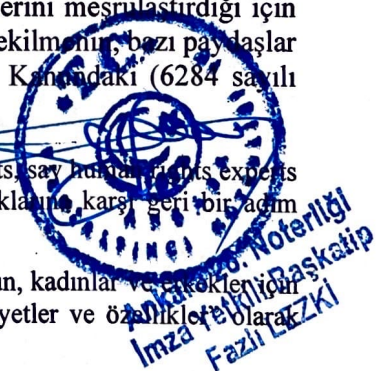
⁷ İstanbul Sözleşmesi'nin 3'üncü maddesi toplumsal cinsiyeti "herhangi bir toplumun, kadınlar ve erkeklerin için uygun olduğunu düşündüğü sosyal anlamda oluşturulmuş roller, davranışlar, faaliyetler ve özelliklere" olarak tanımlamaktadır.

⁸ Aynı üçüncü madde, toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti "bir kadına kadın olduğu için yöneltilen veya kadınları orantısız şekilde etkileyen şiddet" olarak tanımlamaktadır.

İşbu Çeviri ... Aslından
Türkçe ... Aslından ve
Aslına Sadık Kalınmıştır.
Mİ TERCİM

İŞBU ÇEVİRİ DAİREMİZDE KİMLİĞİ SAKLI YEMİNLİ TERCÜMANIMIZ YASİN KARAYİĞİT TARAFINDAN ... Danışman ... DAN ... YA ÇEVİRİLMİŞ OLDUĞU 2 NU ONAYLIYORUM

Kanun) temel hükümlerin yasallığı ve uygulanabilirliği konusunda katı karışıklığı yaratan olabileceğine dair bildirimler de aldık. 6284 sayılı Kanun İstanbul Sözleşmesi'ne dayandığından, tüm hükümleri uygulanmadığı takdirde etkisi sınırlı olacaktır. Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesiyle birleştiğinde, bu, toplumsal cinsiyete dayalı şiddette azasızlığın endişe verici düzeylere yükselmesine yol açabilir.

CEDAW Komitesi'nin Türkiye Cumhuriyeti'nin Temmuz 2022 tarihli sekizinci periyodik raporuna ilişkin Sonuç Gözlemlerinde⁹ belirttiği üzere, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme, yalnızca "kadınların insan haklarının korunmasının kapsamını daraltan geriye dönük bir tedbir" değil, aynı zamanda "Taraf Devletin, Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi kapsamında kadınların ve kız çocuklarının en yüksek insan hakları standartlarını korumak için özen gösterme yükümlülükleriyle tutarsızdır". Şöyle ki Komite, "1993 Viyana Deklarasyonu ve Eylem Programı'nda ve Sözleşme'de yer alan insan haklarının bölünmezliği ve evrenselliği ilkesini [hatırlatarak], Taraf Devleti, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik korumaları daha da zayıflatan, onları kazanılmış haklarından mahrum bırakan ve uluslararası insan hakları hukukunun yukarıda belirtilen standart ve ilkelerine aykırı olan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını yeniden gözden geçirmeye davet eder".¹⁰

Bizi daha da endişelendiren, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmenin, Türkiye'nin CEDAW'ı uygulamasını ve Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi (Lanzarote Sözleşmesi) gibi kadınların ve kız çocuklarının korunmasını düzenleyen diğer temel anlaşmalara ve yükümlülüklerle bağlılığını, Türk toplumuyla bağdaşmayan değerleri desteklediklerine dair aynı bahaneyle potansiyel olarak tehdit etmeye hizmet etmesidir.

CEDAW Komitesi ile yürütülen diyalogun ve BM kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet Özel Raportörü'nün bir süre önce Türkiye'ye gerçekleştirdiği ülke ziyaretinin ön bulgularının gösterdiği üzere ülke, aşağıdakiler dahil ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, çeşitli ve kesişen nedenleri devam eden ve çoğalan, ciddi ve çoklu tezahürleriyle kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetle mücadeleye devam etmektedir: Kadın ve erkeğin toplumdaki rollerine ilişkin yerleşik ataerkil kalıp yargılar; ev içi şiddet riski altında olan veya bu şiddete maruz bırakılan kadınlar ve kız çocukları için etkili önleme ve koruma tedbirlerinin olmaması; endişe verici nitelikteki zorla ve erken yaşta evlilik olguları; eksik bildirim yapılan ancak ciddi bir sorun olan cinsel sömürü ve istismar da dahil olmak üzere çok amaçlı kadın ve kız çocuğu ticareti; siyasetteki kadınlar, LGBTI kadınlar ve hapisanelerdeki kadınlar gibi belirli azınlıklara mensup kadınların maruz bırakıldığı şiddet ve Kürtçe konuşan kadınlar, göçmen ve mülteci kadınlar dahil pek çok kadının hizmetlere ve desteğe erişimde karşılaştığı ciddi engeller.

Öte yandan, kadın cinayetleri veya toplumsal cinsiyete dayalı cinayet oranları dahil şiddet düzeyine ilişkin yeterli veri olmamasına rağmen, mevcut veriler toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin endişe verici düzeylerini göstermektedir. Devlet kaynaklarına göre, Türkiye'de 2010-2020 yılları arasında en az 3.175 kadın cinayeti bildirilmiş ve 2021'de 300'den fazla kadın, çoğunlukla birlikte oldukları veya eskiden birlikte oldukları yakın partnerleri veya eşleri ya da aile üyeleri tarafından öldürülmüştür. Eksik bildirim yaygın olduğundan, gerçek rakamların çok daha yüksek olduğu tahmin edilmektedir.

Bu bağlamda, CEDAW Komitesi "Taraf Devletin, ev içi şiddeti ve kadın cinayetlerini özel olarak suç haline getirmek için gerekli yasal değişiklikler yaparak kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti suç sayan yasaların uygulanmasını denetleme mekanizmalarını geliştirmesini tavsiye etmektedir".¹¹ Komite ayrıca, Taraf Devleti, sözde "namus" adına işlenen tüm suçları uygun şekilde kovuşturma ve cezalandırma çabalarında öncelikli olarak hareket etmeye, "kadınların ve kız çocuklarının intiharlarını, kazalarını ve diğer şiddete dayalı ölümlerini etkin bir şekilde soruşturmaya"¹² çağırır. Taraf Devlete, diğerlerinin yanı sıra özel olarak "acı durum tedbirleri de dahil olmak üzere tüm COVID-19 toparlanma çabalarının kadınlara ve kız çocuklarına yönelik

⁹ CEDAW/C/TUR/CO/8.

¹⁰ A.g.e. Paragraf 11.

¹¹ A.g.e. Paragraf 29 ve 29 (a).

¹² CEDAW/C/TUR/CO/8, paragraf 31 ve 31(b).

İşbu Çeviri Aslından
Türkiye'ye Tarafımdan ve
Aslına Sadık Kalınarak Çevrilmiştir.
MÜTERCİM

İŞBU ÇEVİRİ DAİREMİZDE KİTAPÇIĞI
LI YEMİNLİ TERCÜMANIMIZ YASİN KARAYİĞİT
TARAFINDAN Danışman
Türkiye'ye YA ÇEVİRİLMİŞ OLDUĞU
NU ONAYLIYORUM

toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti etkili bir şekilde önlemeyi amaçladığından emin olmak için stratejilerini gözden geçirme” çağrısında bulunur.¹³

Mevcut uzman görüşünün imzacıları, kadın insan hakları savunucularının, kadın cinayetlerine ve “namus suçlarına” karşı, İstanbul Sözleşmesi lehine ve Sözleşme’den çekilme aleyhine savunuculuk yürütmek de dahil olmak üzere ifade ve meşru faaliyetlerde bulunma özgürlüklerinin güvence altına alınması gereğini yineler. CEDAW Komitesi’nin bu yöndeki tavsiyesi, söz konusu maddenin uygulanması için öncelikli adımlar gerektirir.¹⁴

Yukarıda bahsi geçen alanlar ciddi endişe uyandırmaktadır ve Türkiye Devleti tarafından ilgili eylem tavsiyelerinin hayata geçirilmesi, İstanbul Sözleşmesi’nin kadın hakları konusundaki güvenceleriyle yakından bağlantılıdır.

Son olarak, İstanbul Sözleşmesi’ni onaylanın TBMM olması nedeniyle, çekilmenin de yine parlamento kararıyla olması beklenirdi. Bu, Türk demokrasisinin çözmesi gereken bir iç mesele olsa da, bu sorunların farkında olduğumuzu ve Sözleşme’den çekilme öncesinde sivil toplum ve diğer paydaşlarla daha geniş bir meclis tartışması veya istişaresinin yapılmamış olmasından üzüntü duyduğumuzu belirtmek isteriz.

Türkiye’nin gidişatı tersine çevirmesi ve tarihin doğru tarafında yer alması için çok geç değil. Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Şiddet Özel Raportörü’nün Türkiye ziyaretini tamamlarken belirttiği gibi, “Türkiye birçok yönden tarihinin önemli bir kavşağında. Ya bilinçli ve kasıtlı olarak kadınların ve kız çocuklarının haklarının geliştirilmesinde elde edilen kazanımları korumayı seçebilir ya da bu önemli ilerlemede geri adım atıp kadınları ve kız çocuklarını geride bırakma riskini üstlenebilir.”

Bu nedenle Danıştay’ı, 3718 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararını onaylayan ilk derece mahkemesi kararını bozmaya ve Türkiye’nin bir imzacı olarak İstanbul Sözleşmesi’ne bir an önce geri dönmesinin önünü açmaya davet ediyoruz.

Mevcut uzman görüşünün birer kopyası BM kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet, sebepleri ve sonuçları Özel Raportörü (SRVAW)¹⁵; BM kadınlara ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılık Çalışma Grubu (WGDAW)¹⁶ ve BM Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesinin (CEDAW Komitesi)¹⁷ internet sitelerinde yayınlanacaktır. Görüş, bu dava ile ilgili herhangi bir temyiz süreci yürüten taraflarca veya ilgili girişimlerde kullanılabilir.

Saygılarımızla

İşbu Çeviri Aslından
Türkiye Tarafından ve
Astina Sadık tarafından Çevrilmiştir.
MÜTERCİM

İŞBU ÇEVİRİ DAİREMİZDE KİMLİĞİ SAKLI
YEMİNLİ TERCÜMANIMIZ YASİN KARAYİĞİT
TARAFINDAN Danışmanlık ve
Yabancı Dil Hizmetleri A.Ş. DAN
..... YAZARCA YA ÇEVİRİLMİŞ OLDUĞU
NU ONAYLIYORUM

¹³ A.g.e. Paragraf 12 ve 13 (b).

¹⁴ A.g.e. Paragraf 40(a).

¹⁵ <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-violence-against-women>

¹⁶ <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-women-and-girls>

¹⁷ <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw>

10615
19 AGUSTOS 2022

/İMZA/

Reem Alsalem

Kadınlara yönelik şiddet, sebepleri ve sonuçları Özel Raportörü

/İMZA/

Melissa Upreti

Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılık Çalışma Grubu Başkanı-Raportörü

/İMZA/

Gladys Acosta Vargas

BM Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi Başkanı

İşbu Çeviri Aslından
Tadilce 'ya Tarafımdan ve
Aslına Sadık olarak Çevrilmiştir.
MÜTERCİM

İŞBU ÇEVİRİ DAİREMİZDE KİMLİĞİ SAK-
LI YEMİNLİ TERÇÜMANIMIZ YASİN KARAYİĞİT
TARAFINDAN Dan
Tadilce YA ÇEVİRİLMİŞ OLDUĞU
NU ONAYLIYORUM

HAUT-

COMMISSARIAT AUX DROITS DE L'HOMME • OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS
PALAIS DES NATIONS • 1211 GENEVA 10, SWITZERLAND

www.ohchr.org • TEL: +41 22 917 9000 • FAX: +41 22 917 9008 • E-MAIL: registry@ohchr.org

10615
19 AGUSTOS 2022

20 August 2022

Dear President of the Council of State,

We have the honour to address you in our capacities as the UN Special Rapporteur on violence against women and girls, its causes, and consequences (SRVAW)¹; the UN Working Group on discrimination against women and girls (WGDAW)²; and the UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW Committee)³.

In this connection, we hereby present our expert opinion in relation to the decision taken by the 10th Chamber of the Council of State of Türkiye, on 19 July 2022, and deliberations concerning Decision No. 3718⁴ of the President of the Republic (published on 20 March 2021) to withdraw from the Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence (hereafter the Istanbul Convention).

Türkiye was the first country to both sign (on 11 May 2011) and ratify (on 14 May 2012) the Istanbul Convention - the only international agreement that explicitly defines violence against women and provides a comprehensive framework for preventing violence against women, including domestic violence. At the time, the Government of Türkiye took pride in the fact that the Istanbul Convention was prepared under its leadership. It is, therefore, understandable why for many Turkish stakeholders, the Istanbul Convention has been, and continues to be, intrinsically linked to Türkiye's identity and aspirations, as well as its intended role and standing regionally and globally as a beacon of equality, diversity, and inclusion.⁵

The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW) is another important source of international human rights obligations on gender equality and the elimination of gender-based violence against women and girls, to which Türkiye acceded on 20 December 1985. According to Article 2 of CEDAW, Türkiye has the core obligation to condemn discrimination of women in all its forms and "to pursue by all appropriate means and without delay" a policy of eliminating discrimination against women, by taking *inter alia* "all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices which constitute discrimination against women". Furthermore, Article 3 of CEDAW stipulates that "States parties shall take in all fields, in particular, in the political, social, economic, and cultural fields, all appropriate measures, including legislation, to ensure the full development and advancement of women, for the purpose of guaranteeing them the exercise and enjoyment of human rights and fundamental freedoms on a basis of equality with men".

¹ <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-violence-against-women>

² <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-women-and-girls>

³ <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw>

⁴ The President's decision was based on the authority granted to the President by Presidential Decree No. 9 to ratify, implement, cease implementation, and terminate international treaties.

⁵ Article 10 of the Constitution of Türkiye specifically provides that everyone is equal before the law without distinction.

28. Noterliği
İmza Yetkili Başkatip
Fazlı LEZKİ

It should be noted that Türkiye has made important strides in improving its national legislative and policy frameworks to address discrimination against women and to prevent and respond to violence against women and girls. It is our firm belief that the international human rights legal framework, to which Türkiye is a signatory and State party (including CEDAW, the European Convention on Human Rights and the Istanbul Convention), have provided Türkiye with the necessary tools on which to base the development of domestic laws and mechanisms, that are compatible with, and give effect to, international human rights obligations on gender equality. The positive impact that the Istanbul Convention has had on the human rights framework of the country cannot be overstated.

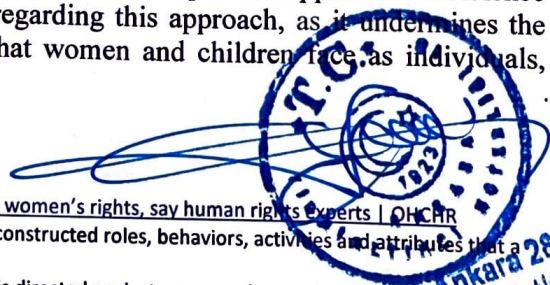
We believe that the specific and comprehensive nature of the Istanbul Convention, as well as its monitoring mechanism, are some of the reasons that have allowed Türkiye to progress in the way it has, as any advances and challenges that States parties to the Istanbul Convention make are monitored and evaluated in an objective manner by the GREVIO secretariat. While these advances have been important, as the findings by GREVIO, the CEDAW Committee, and the UN Special Rapporteur on violence against women demonstrate, challenges remain.

In March 2021, we noted our dismay⁶ that political actors in Türkiye had expressed concerns that the Istanbul Convention "threatened the family", in a misinterpretation of the term gender, used in the Convention. On the contrary, we explained that the Convention provides Member States with tools to better protect women and girls and their human rights. We are, therefore, deeply concerned that Türkiye's withdrawal from the Istanbul Convention has served to weaken its resolve as a State, and as a society, in its fight against discrimination and violence against women and girls, rolling back the gains that the country has made towards ensuring equality and non-discrimination for everyone, including women and girls.

In this respect, we consider it profoundly regrettable that the Government of Türkiye did not intervene earlier in order to prevent the growing campaigns of disinformation surrounding the Istanbul Convention and that there have been no subsequent efforts to sufficiently explain the impact it has had on Türkiye's national legislation. This allowed some groups to misinterpret the objective and scope of the Convention as incompatible with Turkish social and family values. These groups have given a wrong interpretation of the term's "gender"⁷ and "gender-based violence"⁸. The Istanbul Convention follows the internationally agreed definitions for these terms, which are included in other international treaties and human rights documents on violence against women. In its article 4, the Istanbul Convention calls on parties to the Convention to implement it without discrimination on any ground, including gender. It does not promulgate or advocate for any particular gender ideology or sexual orientation. The duty not to discriminate on any grounds is a fundamental principle of human rights law and is enshrined in many of the treaties that Türkiye is party to, including CEDAW as well as its own Constitution.

The Working Group on discrimination against women and girls has observed concepts such as "complementarity", "equity" and "protection of the family" have been used to undermine women's rights by challenging universal human rights to equality and non-discrimination. Such concepts are also employed to justify State and non-State violations of these rights, and non-compliance with State obligations to eliminate discriminatory practices based on stereotyped roles for men or women (A/HRC/38/46). Türkiye continues to treat the issues of violence against women and children under the broader umbrella of the "family" and as part of the "protection of the family". During her official visit to Türkiye in July 2022, the Special Rapporteur on violence against women and girls expressed her concern regarding this approach, as it undermines the effective identification of the risks of violence that women and children face, as individuals, including within their own families.

⁶ Turkey's Withdrawal from Istanbul Convention is a pushback against women's rights, say human rights experts | OHCHR
⁷ Article 3 of the Istanbul Convention defines gender as "the socially constructed roles, behaviors, activities and attributes that a given society considers appropriate for women and girls".
⁸ The same Article 3 defines gender-based violence as "violence that is directed against a woman because she is a woman or that affects women disproportionately".

Ankara 28. Noterliği
İmza Yetkili Başkatip
Fazlı LEZKİ

10615
11/11/2022

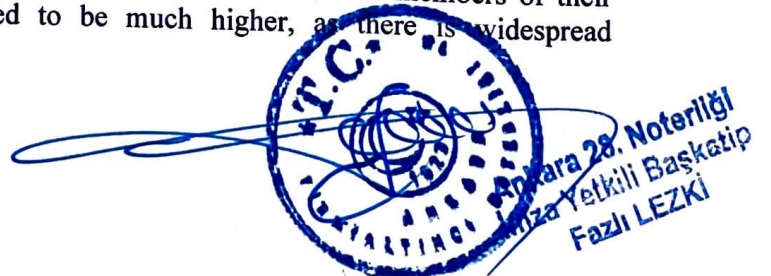
Furthermore, and in the course of the afore-mentioned visit, the Special Rapporteur on violence against women and girls, heard multiple accounts of how perpetrators of violence, particularly intimate partner violence, felt emboldened by the withdrawal from the Istanbul Convention, believing that they would no longer be held accountable for their crimes. Similarly, those members of law enforcement bodies and the judiciary, who hold pre-conceived gender biases, now rely on the withdrawal as legitimizing their tendencies not to investigate and prosecute acts of violence or threats of violence against women and girls. We have also received reports that the withdrawal from the Istanbul Convention may have created confusion among some stakeholders as to the legality and continued applicability of key provisions within the country's domestic Law to Protect Family and Prevent Violence against Woman (Law 6284). Since Law 6284 is based on the Istanbul Convention its impact will be limited, if not all of its provisions are applied. Combined with the withdrawal of Türkiye from the Istanbul Convention, this may serve to raise the levels of impunity for gender-based violence to alarming new levels.

As the CEDAW Committee stated in its Concluding Observations on the eighth periodic report of the Republic of Türkiye of July 2022,⁹ withdrawal from the Istanbul Convention is not only "a retrogressive measure that reduces the scope of protection of women's human rights" but it is also "inconsistent with the State party's due diligence obligations under the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women to uphold women's and girls' highest human rights standards". Namely, the Committee recalls "the principle of indivisibility and universality of human rights enshrined in the Vienna Declaration and Programme of Action of 1993, and anchored in the Convention, the Committee invites the State party to reconsider its decision to withdraw from the Istanbul Convention, which further weakens protections for women and girls, deprives them of acquired rights and stands in contrast to the aforementioned standards and principles of international human rights law".¹⁰

More concerning to us is the fact that the withdrawal from the Istanbul Convention serves to potentially threaten Türkiye's implementation of CEDAW and adherence to other fundamental treaties and obligations that govern the protection of women and girls such as the Council of Europe's Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (Lanzarote Convention), under the same pretext that they promote values that are incompatible with Turkish society.

As the dialogue with the CEDAW Committee has demonstrated, along with the preliminary findings of the country visit that was recently carried out by the UN Special Rapporteur on violence against women and girls to Türkiye, the country continues to grapple with serious and multiple manifestations of violence against women and girls, whose intersecting and multiple causes continue to persist and proliferate, including but not limited to: entrenched patriarchal stereotypes concerning the roles of women and men in society; the lack of effective prevention and protection measures for women and girls at risk of, or experiencing domestic violence; the worrisome phenomena of forced and early marriage; the underreported but serious problem of trafficking of women and girls for multiple purposes, including for sexual exploitation and abuse; the violence that women belonging to specific minorities experience, such as women in politics, LGBTI women, and women in prisons; and the significant barriers that many women experience in accessing services and support including Kurdish speaking women, migrant and refugee women – amongst others.

Furthermore, and despite the fact that adequate data on the level of violence is lacking, including on the rates of femicide or gender-related killings, available data show preoccupying levels of gender-based violence. According to government sources, at least 3,175 femicides have been reported in Türkiye between 2010 and 2020 and more than 300 women were murdered in 2021, mostly by their intimate or former intimate partners or husbands or members of their families. The actual numbers are estimated to be much higher, as there is widespread underreporting.

In that regard, the CEDAW Committee “recommends that the State party enhance mechanisms to monitor the enforcement of laws criminalizing gender-based violence against women by adopting “the necessary legislative amendments to specifically criminalize domestic violence and femicide”.¹¹ The Committee also urges the State party to act with priority in its efforts to prosecute and punish adequately all crimes committed in the name of so-called ‘honour’, “ensure that suicides, accidents and other violent deaths of women and girls are effectively investigated”.¹² Specifically, it calls on the State party to “review its strategies to ensure that all COVID-19 recovery efforts, including emergency measures, are aimed at effectively preventing gender-based violence against women and girls”, among others.¹³

The signatories of the present *expert opinion* reiterate the need for ensuring freedom of expression and of the legitimate activities for women human rights defenders, including for advocating against femicide and so called “honour crimes”, in favour of the Istanbul Convention and against the withdrawal from the Convention. The CEDAW Committee’s recommendation in this direction requires priority steps for its implementation.¹⁴

The above-mentioned areas raise serious concern and the implementation of the relevant recommendations for action by the Government of Türkiye are closely connected with the guarantees for women’s rights provided for by the Istanbul Convention.

Finally, we wish to note that since it is the Turkish parliament that ratified the Istanbul Convention, we would have expected the withdrawal to have been brought about by a decision of the same parliament. While this is an internal matter for Turkish democracy to resolve, we wish to express our regret that no wider parliamentary debate or consultation with civil society and other stakeholders have taken place ahead of the withdrawal.

It is not too late for Türkiye to turn the tide and to be on the right side of history. As the Special Rapporteur on violence against women and girls stated upon wrapping up her visit to Türkiye that “in many ways, Türkiye is at an important junction in its history. It can either consciously and deliberately choose to protect the gains made in advancing the rights of women and girls, or risk backtracking on this important progress and leaving its women and girls behind.”

We would therefore urge the Council of State to carefully review and reconsider its first instance decision that upheld Decision No. 3718 of the President of the Republic and pave the way for Türkiye’s early return as a signatory of the Istanbul Convention.

A copy of the present expert opinion will be made available on the respective webpages of the UN Special Rapporteur on violence against women and girls, its causes, and consequences (SRVAW)¹⁵; the UN Working Group on discrimination against women and girls (WGDAW)¹⁶; and the UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW Committee)¹⁷. It may therefore be used by any stakeholder that are bringing forward any appeals concerning this case or any other related demarches in the future.

Yours sincerely

11 Ibid. Para. 29 and 29 (a).
12 CEDAW/C/TUR/CO/8, para. 31 and 31(b).

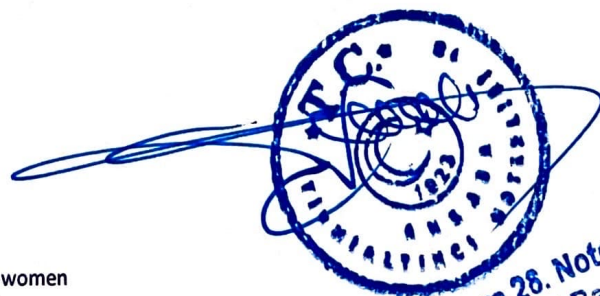
13 Ibid. Para. 12 and 13 (b).

14 Ibid. Para. 40(a).

15 <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/sr-violence-against-women>

16 <https://www.ohchr.org/en/special-procedures/wg-women-and-girls>

17 <https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies/cedaw>

Ankara 28. Noterliği
İmza Yetkili Başkatip
Fazlı LEZKİ

Reem Alsalem

Reem Alsalem
Special Rapporteur on violence against women, its causes and consequences

10615

19 AGUSTOS 2022

Melissa Upreti

Melissa Upreti
Chair-Rapporteur of the Working Group on discrimination against women and girls

Gladys Acosta Vargas

Gladys Acosta Vargas
Chairperson UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women

Ankara 28. Noterlikli
İmza Yetkili Başkanlık
Fazlı LEZKİ

